

Munkába menet

A tananyag szerzője: Szügyi György

Lektorálta: Barcsa Krisztina

**Tananyag az egyetemi hallgatók munka világába történő belépését támogató
tartalommal**

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító:

EFOP-3.4.3-16-2016-00014

5. Tanulni és hasznosnak lenni ugyanabban az életszakaszban.

A tananyag 3 fejezetet, és 9 tanegységet (órát) tartalmaz.

A tanegységek szerkezete az alábbi:

I. Mit kell tudni a munka világáról?

1. A munka világának főbb jellemzői.
2. Miért érdemes mindezekről tudni?
3. A munka világának főbb szabályai.

II. Az oktatás és a munka összekapcsolása a hallgatói státuszban.

4. A hallgatói, tanári és intézményi elvárásokról és a tanulási folyamatról.
- 5. Tanulni és hasznosnak lenni ugyanabban az életszakaszban.**
6. A tanulás és a munkavégzés szinergia-pontjairól.

III. A tanulási módszerek és a gyakorlati hasznosság harmóniája.

7. A tudás megszerzésének folyamatáról a munkahely szempontjából.
8. A „Learning by ...” módszerek munkavégzési szempontú megismerése.
9. Az élethosszig tartó kompetencia fejlesztés jellemzőiről.

II. Az oktatás és a munka összekapcsolása a hallgatói státuszban

5. Tanulni és hasznosnak lenni ugyanabban az életszakaszban.

Jelen tananyag elektronikus formában készült, 30-50 perc alatt feldolgozható és olyan tanulási formákat alkalmaz, melyek a hallgatói egyéni tanulás támogatására és hatékony művelésére alkalmasak.

Az alkalmazott tanulási formák listája az előforduló jelölésekkel a mellékelt 5.1 számú olvasólecke-mellékletben került összefoglalóan bemutatásra. Tanulmányozásához látogass el az 5.1 számú olvasólecke-melléklethez!

A lecke célja: Jelen tananyagegység célja, hogy rávilágítson a kamaszkor és felnőttkor határán lévő egyetemi hallgatói lét, és a felnőtté válás folyamatának jellemzőire.

Megismerjük a felnőtt-lét felelősségi sajátosságait, és a tanulás, valamint a tanultak munkahelyi alkalmazásának nehézségeit, jellemzőit, a tanulás 4 fő fázisát.

Megismerjük az életpálya fogalmát, és önmagunk hasznosságát a társadalom értékteremtő elvárásait szolgálva.

Mindez 30-50 perc alatt feldolgozható formában történik, és a mai kor lehetőségei szerinti oktatási formák alkalmazásával.

A Tananyag szerzőjének személyes üzenete és rövid szakmai önéletrajza a mellékelt 5.2 számú olvasólecke-mellékletben található. Tanulmányozásához látogass el az 5.2 számú olvasólecke-melléklethez!

Ahogy szó esett már a felnőtté válásról, most kicsit mélyítésük el az erről szerzett ismereteinket.

Kérdés:

Előfordult-e már veled, hogy tanultál valamit az iskolában és rövid időn belül hasznosítani is tudtad a való életben?

Hogyan hasznosítottad ezt a tudást?

(Egy, tantárgyhoz illesztett gyakorlati feladat megoldásakor? Vagy a hétköznapi életben?)

Az iskolai tanulást a mai korban egyre inkább érdemes úgy felfogni, hogy a tanultak munkában történő alkalmazást te magad is keresd.

Gyakorlati példa:

Ha informatikáról, ezen belül például, szövegszerkesztésről tanulsz, ajánlatos a program szolgáltatásait olyan megközelítésben szemlélni, hogy milyen írott anyagot fogsz tudni gyorsan, tetszetősen elkészíteni, ha használod azt a szolgáltatást.

Lehet ez például a formázáshoz, a margók beállításához illeszkedő program-szolgáltatás, de lehet ez a szöveg-test elrendezését megvalósító program-szolgáltatás is. Ennek a program-szolgáltatásnak a használatával például jobban tudod szemléltetni mondanivalódat, hisz az általad kiválasztott és a kellő helyre tett fotó, ábra érdekesebbé, illusztratívabbá teszi üzenetedet.

De lehetőséget teremthetsz magadnak például egy kedvenc tantárgy esetében, legkedvencebb témakörének ismereteire vonatkozóan arra is, hogy a tanultakat egy vállalat, vagy intézmény működésének hétköznapi életében találj olyan feladatot, melynek elvégzéséhez erre a tudásra van szükség.

Kérdés:

Hogyan teremtheted meg az esélyét annak, hogy kipróbáld magadat a kedvenc tantárgyad tanulása során megismert módszer alkalmazásában?

Rengeteg módon tudod hasznosítani a tanultakat. Ilyen például a gyakornoki státusz használata erre a célra.

Nagyon sok tanár kollégával beszélgettem, konzultáltam a hallgatók tanulásához való hozzáállásáról. Jó hírként kell elmondanom, szinte kivétel nélkül mindegyik arról számolt be, hogy a különböző „gyakornoki helyzetből”, a tanulmányaikhoz visszatérő hallgatók motiváltabbak, hiszen tapasztalták a tanultak hasznosságát, és értékét.

Évtizedek tanári tapasztalatai alapján biztosan állíthatom, hogy a régi tanulási forma, amikor az elmélet és a gyakorlat (a szakma és az inas időszak) nagyon külön vált, az ma már nem olyan hatékony, mint amelyet a gazdaság, társadalom elvár.

(Lásd a következő oldalon bemutatott tanulási modellt.)

Sokkal hatékonyabb és eredményesebb, ha a tanult elméleti ismeretet hamar követi az alkalmazási időszak, mert a tanultak hasznossága kialakítja a motivált tanulás érzését a hallgatóban.

A tanulás maga így, egy 4 fázisból álló körfolyamat, melyben az újabb témákat új „ciklusként” elindító-, ismétlődő folyamattá alakul.

Lásd szemléltető modellként a következő ábrát:

A tanulás fázisairól önmagában is fontos tudnunk, ugyanakkor a fázisok közötti átmenetek és jellemzőik is kiemelten fontosak. Vegyük őket sorra.

Kérdés:

Mennyire vagy nyitott új dolgok megismerésére és használatára általában?

Mennyire vagy nyitott kedvenc tantárgyad tartalmának megismerésére?

Az első fázis a tanulásra, az új megközelítések, új tudás elsajátítására vonatkozó nyitottság és érdeklődés megteremtésének fázisa.

Ez a nyitottság, és érdeklődés előhívható, erősíthető, meghökkentő, rávezető történetekkel, kérdésekkel, anekdotákkal, ahogy jelen tananyagunk is alkalmazza ezeket az eszközöket. Mindezek nélkül valószínűleg nem kezdődik el a tanulás, mint folyamat. Ezért van jelentősége ennek a fázisnak.

A 2. fázis: a tudást, az ismeretek struktúráját, azaz a megismerést és megértést támogató fázis. Ennek sikeréhez az ábrák, eseteírások, logikai láncok, az eddigi megértést visszamérő és ezáltal a tanulást, az ismeretek elsajátítását inspiráló kérdésekkel is kiegészül, mint eszköztár.

Korábban a tanulási folyamat 2. fázisának végén, azaz itt történt a tudás visszamérése, mely röpdolgozatok, zárthelyik, szóbeli felelések, vizsgák, szigorlatok, stb... formájában valósultak meg. Minden oktatási intézmény ezeket a visszamérő eszközöket összefoglalja Tanulmányi Vizsgaszabályzatában.

A 2. fázis végén egy különleges átmenet található, mely a tanultak alkalmazásba vételét választja el a tudás (2. fázis) megszerzésétől. Tekintettel arra, hogy a tudás elméleti modellek alkalmazhatóságának ismerete is, ez az átmeneti szakasz választja el a gyakorlati hasznosítástól. Nehézsége, hogy a gyakorlatba történő tudásátültetés egy olyan tevékenységről szól, melyet még soha nem csináltunk. Ez értelemszerűen ügyetlenkedő magatartást valószínűsít, így sokan elbizonytalanodnak a 3. fázisba történő átlépés átmeneti szakaszában. Mindezt a tanár, mentor biztató, motiváló, önbizalom növelő magatartásával, kommunikációjával tudja segíteni.

A 3. fázis tehát a tanultak gyakorlatba történő átültetésének első lépéseit tartalmazza. Mai fogalmaink szerint ez a tudás hasznosítása, értékteremtő képességének próbálgatása. Az előzőekben említetteknek megfelelően ebben a fázisban a tanuló (hallgató) olyan dolgokat tesz, melyeket még sosem tett, így a fázis megélése során törvényszerűen elbizonytalanodhat, ügyetlennek érezheti magát. Végig kiemelten fontos a tanár, mentor pozitív magatartása, pozitív kommunikációja az önbizalom megtartásához, növeléséhez. Ezzel a tanulás további fázisára is támogatás, nyitottság-megteremtő inspirációt biztosít.

Kérdés:

Emlékszel a korábban (4. leckében) már tapasztaltakra, mely szerint a gyakorlati munkáról egyetemre visszatérő hallgatók jóval lelkesebben, motiváltabban tanulnak?

Meg tudod mondani, mi lehet az egyik fő oka?

Jól érzékelhető, hogy a 3. fázis már komoly arányban a munkahelyeken zajlik, és az az ideális, ha a hallgatók gyakornoki szerepükben megélik ezeket az alkalmazásba történő átültetési szakaszokat. Ebből is következik, hogy milyen fontos az egyetem tanári közösségének a gyakorlati munkahelyekkel, az ott dolgozó mentorokkal történő kapcsolattartása, az ő együttműködésük.

A 4. fázis a napi rutinná, készséggé fejlesztés fázisa. Ez már valószínűsíthetően 100 %-ban a munkahelyeken zajlik, hiszen nagy eséllyel csak itt lehet többszöri ismétlődéssel rutinná, készséggé fejleszteni a módszerek alkalmazását. Ehhez ugyanis eredményességi célok, és többszöri éles munkahelyzetben megvalósuló ismétlődésre van szükség. Az 1., a 2., és a 3. leckénkben éppen emiatt mutattuk be a munkaközösségek tagjainak együttműködésre vonatkozó rutinjait, munka-kultúra elvárásait. Ezek rutinná mindenkién, a munkahelyi közösségben való munkavégzés során alakulnak ki.

Annyit hasznos még tudnunk a tanulási fázisok átmeneteiről, hogy a továbblépés motivációja belső meggyőződésből kell, hogy kialakuljon, mely lehet szakmai lelkesedés, kötelességtudat, szülői, tanári elvárásoknak történő megfelelő szándékából következő is.

A tanulás folyamata és fázisai ütemesen ismétlődnek az életed további szakaszában is. Amennyiben a teljes életedet tekintjük, akkor szakma - gazdagítás, szakma – mélyítés, esetleg új, vagy kiegészítő szakmák elsajátításának tervszerű megvalósításává, így egy személyes karrierterv, vagy életpálya-modell nem egy tankönyvi fogalom lesz számodra, hanem a saját életedben történő alkalmazás, hasznosulás megvalósítása.

Anekdota:

Egy ókori bölcs szerint:

Az életünket előrefelé éljük meg (azaz öregedve), de csak visszafelé (azaz élethelyzeteinket, történeteinket átgondolva, elemezve) értjük meg.

Kérdés:

Jártál-e már úgy, hogy életed egy-egy más hatással volt rád, másnak láttad, mint utólag?

Sőt jóval később további, teljesen új értelmezést nyert?

Esettanulmány az életpálya-modellhez:

Lássunk egy konkrét példát egy általam ismert személyes életpálya tervezésére és megvalósítására. Egy szakmai életút tudás-és kompetencia-fejlődésének céljai és eredményei az alábbiakban kerülnek bemutatásra:

1. Életszakasz:

Motiváció és cél 14 éves korban: Elektromos készülékek szerelésére, javítására működésük megértésére vonatkozó szándék és a tanulmányok sikeres elvégzése.

Eredmény: Elektrotechnikusi bizonyítvány.

2. Életszakasz:

Motiváció és cél 18 éves korban: A villamosmérnöki tanulmányok alapján elektromos készülékek, berendezések tervezésére, beépítésére való szándék és a tanulmányok sikeres elvégzése.

Eredmény: MSc diploma, villamosmérnöki oklevél.

3. Életszakasz:

Motiváció és cél 24 éves korban: Az elektromos készülékek tervezésén túl, azok működésének tanítására is.

A mérnöki –tanári posztgraduális tanulmányok szándéka, elvégzése.

Eredmény: mérnök-tanári posztgraduális oklevél.

4. Életszakasz:

Motiváció és cél 34 éves korban: A műszaki tanulmányok alkalmazása mellett, közgazdasági tanulmányok alapján az energia-felhasználás, és -előállítás gazdasági hasznáról és közgazdasági jellemzőiről is tudás, tapasztalat keletkezzen.

Eredmény: Posztgraduális szakközgazdasági oklevél.

Természetesen minden új karrier-állomás eléréséhez szükség volt a személyes motivációra, kitartó szorgalomra és a külső környezet aktuális szakemberigények és lehetőségének felismerésére.

Kérdés:

Vannak-e szerinted női szakmák, foglalkozások? Melyek ezek?

Vannak-e szerinted férfi szakmák, foglalkozások? Melyek ezek?

A fenti ábra azt illusztrálja, ahogyan életünk során testünk változik. Ugyanígy változik tudatunk, és képességünk, kompetenciánk a környezet kihívásaira, a belső változásainkra válaszként. Kompetenciánk felelős változtatásáért, fejlesztéséért, életünk során azonban fel kell tudnunk vállalni a szükséges tennivalókat. A munkavállalási és munkatársi sikerek érdekében szükséges figyelni a vonatkozó tendenciákat, trendeket. Ezek mutatják ezeket az általános hatásokat, melyeknek meg kell felelnünk.

Lássunk egy erre vonatkozó fejlesztési lehetőséget, mely és amelyhez hasonlók elérhetők az internet felhasználói számára. Az itt megadott link azt mutatja be, ahogyan a vállalatok, vállalkozások, intézmények vezetőit felkészítik munkatársaik eredményes együttműködésére, az ehhez szükséges módszerek és szemlélet fejlődésére, a ma világának sajátosságaira.

Több vezetőképző, menedzsment intézet foglalkozik a sikeres munkavégzés módszertanának vezetői és munkatársi felkészítésével. Ezek egy része a világ élen járó képzési tartalmait, és módszereit használja. Tekints bele az alábbi linkek tartalmába, és gondold végig, egyetemi éveidet követően milyen módon tervezed a személyes életutad (életpályád) sikerét támogatni?

Az előző kérdésre vonatkozóan könnyen gondolhatnád, hogy korai még ilyenre gondolni, de hidd el nem így van. Gondold át, mely témák érdekelnének az ajánlott tartalmak közül leginkább ! Íme az ajánlott linkek:

<https://infoszfera.hu/Rendezvenyek/bizalom-uzleti-elet/>

www.euromenedzser.hu

<https://www.youtube.com/watch?v=bWZdyHqt8fA>

Az alábbi képen a felnőtt sokat tapasztalt, sokat próbált tenyere mutatja az élet kihívásainak megoldására vonatkozó képességet, úgy fejezi ki a gyermek puha, törekeny tenyere az oltalmazásra, a segítségre vonatkozó igényt. Így e kép jól szimbolizálja azt a tartalmat, melyet a felnőtté válás jelent. A felelősség kiemelt jelentőségét, mely tartalmilag az élet nehézségeire, problémáira, kihívásaira vonatkozó feleletadási képesség.

A gyermek is felvállalja bizonyos helyzetek megoldására a felelősséget, hiszen már kisgyermek korban elvárjuk a szobatisztaságot, majd bizonyos helyzetekben az önálló, felelős viselkedést. Mindez ütemesen a gyermek által uralható helyzetekre vonatkozik, így fokozatosan átveszi az őt nevelőktől a létezéséért való felelősséget

A felnőtté válás legfontosabb fogalma: a **100% felelősség !**

Kérdés:

Emlékszel-e saját életedből általános és középiskolai tanulmányaidon belül arra, hogy házi feladataid elvégzésére szükséged volt-e szüleid támogatására? (Ilyenkor ők átvállalták-e a megírás felelősségét, helyenként a szükséges ismereteket is felidézték-e?) Ekkor a megértés részleges felelősségét is átvállalták tőled.

Mi a helyzet az egyetemen feladott házi feladataiddal? Ezeket szintén segítik-e szüleid a határidők betartatásával, esetleg megírásával kapcsolatosan? (Gyanítom már nem.)

Amennyiben nem írod meg valamely házi feladatodat határidőre, ki lesz felelősségre vonva? Te kapsz rossz jegyet, de (ha emiatt további nehézségek és költségek merülnek fel) áthárítod-e az ebből eredő vizsgaismétlési, szemeszterismétlési díjat szüleidre, vagy magad dolgozol meg érte?

Amennyiben többször kell egy szemeszternek nekirugaszkodnod, ez kinek a felelőssége? Ki fizeti a tandíjadat?

Definíció: A felnőtté válás leglényegesebb momentuma tehát nem más, mint az a folyamat, melyben megtanulod a rád háruló feladatok, problémák, elvégzendő feladatok 100 %-ának kezelését kizárólag a te felelősségedre vonatkozóan megoldani. Így önállóan kell képesnek lenned, és fel kell vállalnod a 100 %-os felelősséget arra, hogy életed kihívásait 100 %-os felelősséggel, a megfelelés képességével kell kezelned.

Jelen tananyag tanulási eredményei:

Jelen tananyagegység segítségével eredményesen beazonosításra kerültek a felnőttkor és felnőtté válás folyamatának jellemzői, megismertük a felnőtt lét 100 %-os felelősségvállalásának sajátosságait.

Megismertük a tanulás 4 fő fázisát, melyen belül a megtanult ismeretek alkalmazásának nehézségeit, buktatóit. Megtanultuk az életpálya fogalmát, és a társadalom értékteremtő sajátosságainak, valamint önmagunk értékességének, hasznosságának illeszkedését az értékteremtéshez.

A tananyag elsajátításának visszamérését a mellékelt 5.3 számú olvasólecke-mellékletben található ellenőrző kérdések segítik számodra. Tanulmányozásához látogass el az 5.3 számú olvasólecke-melléklethez!